

14. szám.

Dicsőség ma-
gasságban az
Istennek,

I. Félév.

s a földön bé-
keség a jó
akaratu embe-
reknek.
Luk. 2. 14.

KATHOLIKUS NÉPLAP.

Pest, 1856.

Április 2.

Mutatványok

egy készülöben lévő munkából, mellynek czime lesz:

„Ünnepi és vasárnapi könyv.“

III. Fenyték.

Mindenek előtt szükséges tudni, hogy miért kell a gyermeket büntetni. Tán a fejedet csóválod, hogy hiszen azt magad is tudod? Meglehet, hogy tudod, mind a mellett ennek az egynehány sornak elolvasása nem árt, de az is meglehet, hogy nem olyan igen tudod, s akkor az utmutatás igen is használ, azért hát én minden esetre tartom a gyertyát — noha azt szokták mondani, hogy a gyertyatartó nem udvezul — ha sötétben vagy, szükséged van reá, ha pedig úgy is látsz, kettős világnál még jobban fogsz látni.

Csak elnézem mit csinál némelly szülő gyermekével! Ha más felbosszantja, pizsenjen csak egyet a szegény gyermek, rajta tölti ki mérgét, megveri; ha ártatlanságból, korával járó gondatlanságból valami kis hibát követ el, megveri; ha, mint gyermek szokott, nyögösködik, valamit kér, vagy valahova kéredzik, megveri; ha véletlenségből, vagy ügyetlenségből valamit eltör, elszakít, elveszt — mi nagy emberen is megesisik — megveri, egyszóval min-

denért megveri, a mi neki — t. i. a szülőnek — alkalmatlanságot, kárt, vagy kedvetlenséget okoz, csak avval a mi a gyermeknek lelkiképen kárára, erkölcsi romlására szolgál nem gondol semmit. Pedig ez a földolag, mert a gyermeket nem azért bizta rád az Isten, hogy mint a marhából, vagy szántóföldből mennél kevesebb költség mellett mentul több hasznot végy; hanem hogy emberré, még pedig jó emberré, jó kereszténynyé neveld, azért hát azt irtogasd belőle szóval és büntetéssel, mikor hogy szükséges, a mi ezen jósággal ellenkezik, t. i. a rosztat, a mi roszaságból származik, és a miből roszaság származik, a minek gyökere is rosztat, következése is rosztat. Ilyen mindenek előtt a hazugság. A ki hazud csálni akar, tehát a gyökere rosztat; a ki hazudni mer, kész hamisan is megesküdni, sőt a ki hazud — lop, mint a közmondás tartja, és így a következése is rosztat. Semmi sem rontja meg jobban a gyermek szívet mint a hazugság, azért semmit sem kell neki nehezebben megbocsájtani, mint a hazugságot, akár mi csinylt, kárt vagy hibát tesz, szoktasd hozzá, hogy vallja meg, s bánjál vele kegyesebben, ha pedig meg nem vallja, azaz hazud, bármi kicsiségben okvetetlen, még egyszer mondom, okvetetlen büntesd meg, hadd lássa, hadd érezze, hogy a hazugság nem jó spekuláció. Ilyen a lopás, mellyről épen most mondtam, hogy a hazugságnak tőszomszédja, és a mellyről mindenki tudja, hogy az nagy gonoszság. „Lopás? — gondolod magadban-, a mi gyerme-

künk nem lop, azt már csak meg nem szenvedném." Adj Isten, de bizony nem tudom én. Nem hoz-e néha haza holmi bicskát, gombot, gyümölcsöt, ostort, a miről nem lehet egész bizonyossággal tudni, hogy honnét került, s ha kérded a gyermeket, elveresedik, s félrenéz? Nem veszett-e el valami apróság a háztól, mi iránt tán a cselédre gyanakodtál? Nem vett-e a gyermek a piacon gyümölcsöt, a boltban medvecukrot, szentjános kenyéret, mikor egyitek sem adottra pénzt? Nézz utána, az semmibe sem kerül, s ha valaminek nyomára jössz, ne kiméld a vesszőt, vagy pálcát, jobb ha a fa van a gyermekben, mint valaha a gyermek legyen a fán, a mellyen majd rá illenék: hogy

Nem bántják őt bogarak.

Csak az égi madarak.

Illyen az akaratosság, melly kevélységből származik, s engedetlenséget, gorombaságot, vakmerőséget szül, azért azt egyáltalán nem kell tűrni; illyen a testvérek, cselédek s másokkali civakodás, mellynek gyökere szinte kevélység, vagy irigység, gyümölcsei pedig áskálódás, gyűlölködés, megferhetetlenség, mellynek tehát minden áron elejét kell venni. Illyenek a csavargás, káromkodás, bosszuállás, engedetlenség, egy szóval mind az, a mi nem szelesség, gondatlanság, vagy együgyűségből, hanem valóságos rossz indulatból származik. Az illyenekért kell a gyermeket büntetni, nem pedig azért, hogy a korszót eltörte, a eszimat elszakította; a hazugságért, makaesságért, szófogatatlanságért fenytetni, nem pedig hogy bukfcnczet hányt, a tejes hógrét feldontotte, vagy pedig éhen nem akart lefeküdni.

Még pedig korán hozzá kell látni, az első rosszót, az első durezás tekintet, a legelső hazugságot, visszafelelést, engedetlenséget kell megtámadni, gyökerestől kiirtani, mert késő már a hegyoldalban kapkodni, kereket kötni akarni, a gyepőt húzni, ha eleinte hosszú pórásra eresztetted akár a lovat, akár a gyermeket, a ló elragad, a gyermekbe meg belerögzik a hiba egyik a másik után. Mert ugy-e, ha valami rossz ember a faluba vetődik, mindjárt talál czimborákat? illyenek a gonoszok, illyen a gonoszság, mind rokon az, még pedig az első ágon, mert egy táctikájok van, az ördög, a ki legkevesebb, hogy heted magával jár, és így, ha rögtön fenytékhez nem nyúlsz, midőn egy bunt ki nem irtasz, valamennyinek kvártélyt adsz. A bűn olyan, mint az anya-méh, rajostól jár.

De természetesen, hogy eleintén gyengébb eszközökkel; intés-, figyelmeztetés-, dorgálás-, ijesztéssel kell élni, mert ez mind fenyték, p. o. hivatkozással szülői szived fajdalmára, s mond mint Mária: „Fiam, leányom, mért cselekedted ezt?” meglásd, ha érzés van a gyermekben, magába száll illy szóra, ha nem vonj meg tőle valamit, ne hozz neki pereczet a vásárról, mézeskalácsot a bucsuról, ne vidd el magaddal a hova szoktad s szeret járni; egy szóval, a hogy mondtam, gyengébb szelidebb módon, mert minek oda egy hordó viz, a mit talán egy kanállal is elolthatsz; és csak akkor, ha mindez nem használ, ha a szép mód teljességgel sikertelen, végső próbául testi büntetéssel. Ez a testi büntetés tehát mentül ritkább legyen.

máskép a gyermek megszokja, fel sem veszi, becsületérséből kivetkőzik, mint ezt közönségesen tapasztaljuk az olyan embereken, kik szüntelen való utlegék közt nőttek fel. Mint az utas fegyveréhez, az orvos legerősebb orvosságához csak az utósó szükségben nyúl, ugy kell az apának, anyának a testi büntetést, ezt a nevelési fegyvert s orvosságot, arra az időre, arra az esetre tartogatni, mikor az elkerülhetlen. De akkor aztán, a mit az egyszeri asszony a fél fonthusra mondott, azt mondom én a büntetésre: ha lesz, legyen, azaz: már akkor nem kell a gyermekkel tréfálni, hanem keményen, érzékenyen meg kell büntetni, hogy szájában legyen az ize, eszében az emlékezete, mert ha csak legyeznek, ugy anyámasszony módjára bánnak vele: vedd föl fiam a ködmönt, hadd verjelek meg, könnyen vesszi, könnyen el is felejt, lerázza magáról, mint kutya a vizet, s nem fel tőle. No de erről még alább is lesz szó.

Különböztess meg tehát barátom a rosszaságot a pajkosság- s vigyázatlanságtól gyermekedben, s a szerint bánjal vele. Mert jó, hogy a gyermeket a kártétel-, szelesség-, vigyázatlanság- s rendtelenségtől is el kell szoktatni, s vesztegülés-, vigyázat-, ügyesség-, ruhakíméléshez szoktatni, de máskép! Hogy jártam én néhány év előtt. Egy özvegy asszony jön hozzám, s keservesen panaszkodik, hogy gyermeke nem akar az iskolába járni. „pedig, ugy mond, már mindent megpróbáltam vele, tédrepedtettem, koplaltattam, vertem a mennyi rá fért, kantárral hajtottam végig a falun egész az iskoláig, még sem megy, nem megy, ha ketté vágom is, mi tévő legyek?” A mit én erre feleltem, nem mondom el, mert már elmondtam egyszer, kétszer pedig a pap sem prédikál, t. i. azt a tanítást adtam neki, a mit neked, hogy elől szép módjával próbáljuk, ha az nem használ, dorgálja meg, mutasson iránta neheztelést, panaszkodjék az ő hallattára mások előtt, ha ez sem használ, ne vegyen neki ruhát, s ha mind e mellett sem akarna menni fenytse meg, de ugy, hogy el ne felejtse egy hamar, s aival ezerttettem el, hogy hozza el hozzám a fiut. Eljött, s én azt kérdelem tőle: „Voltál-e már iskolában Pesta?” „Voltam vagy kétszer.” „Hát többször mért nem mentél?” „Csak.” „Mikor az iskolában voltál, mit tanultak a gyermekek?” „Hát írni, olvasni, meg krétázni” (gondolom, a számolást értette). „Azt-e hát?” „Biz azt.” Akkor előhivattam két vidéki szolgáló cselédet, s a gyermek előtt azt tudakoztam tőlök: hogy tudnak-e olvasni, írni, mire ők azt felelték hogy nem, ismét azt kérdeztem: valljon szeretnék-e, ha tudnának, mire ők természetesen azt felelték „bizony szeretnénk, bár tudnánk.” s egyet-egyét sohajtottak. Ismét előhivattam két helybeli lakost, s kérdeztem egyiket is, másikat is: valljon szeretik-e, hogy írni, olvasni, számolni, tudnak. „Hogy szeretjük-e? nem adnók minden vagyónunkért.” Akkor a gyermekhez fordulva magyarázgattam neki, hogy épen így fog ő valaha örülni, ha most valamit tanul, s épen így hátködnék és sohajtoznék, ha semmit sem tudna. S mi lett a sikere, az, hogy az napságtól fogva szorgalmasan járt iskolába, kinőtt valamennyi iskolások közül, s ma holnap majd ugy

kell verni, hogy iskolába ne járjon, mint valaha vérték, hogy járjon. Így egy jó szó, a gyermek felfogásához alkalmaztatott előadás elegendő arra, mire a büntetés nem volt elég, nem ám! mert a szűnyogot nem ütöd agyon doronggal, úgy az együgyűségből eredt kis tévedést sem igazítod meg tulságos büntetéssel, melly gyakran a helyett, hogy megjavítaná, még elriasztja a gyermeket. Ha te barátom erre a különbségre nem vigyázasz, ha a kicsinyért, mint nagyért, a véletlen hibáért, mint a szándékosért, a tévedésért, mint gonoszságért egyformán büntetsz; úgy magad is hibában vagy, s azt sem tudod, mit csinálsz, mert a bűntetés bűn ellen van, azért híjják annak; de gyermekedet is hibába ejted, mert azt kell gondolnia, hogy a sírás és káromkodás, ablaktörés és hazugság egyforma, mivel egyformán bünteted érte. Tehát — hogy egy summába foglaljuk a mondottakat — a rozaságért kell a gyermeket fenytetni, még pedig mindjárt kezdetben, fokankint kisebbről, súlyosabbra átmenő büntetéssel.

közi Takács Mihály kurátor.

(Folytat. következik.)

Hogyan lett egy borivó vizivóvá.

(Bakonyi mendemonda.)

Hát mit innám én most feleség?.. De ne szólj. Még csak egy picinyt se szól; mert hát én haragszom; szörnyűségesen, rettenetesen haragszom. Pedig, mikor én Vida Pál talyigás haragszom, na akkor...

„Na, hát mit akkor? Azt gondold talán embert ölok; mintha bizony zsvány volnék? De csikós se vagyok, hogy Istent káromoljak. Hanem hát mikor én haragszom, minden szó a véremet gyujtja..

„Hogy miért haragszom? Hát ki meri azt kérdezni, míg én magam meg nem mondom? ki mer itt szólni, mikor én azt mondom, hogy senki se szóljon. Hát nem én, Vida Pál talyigás, vagyok e házban az ur?

„Bérben lakom?... Hát ki meri azt nekem szemre vetni, mikor én Vida Pál talyigás, egy fillérig kilizetem a házbért? Mit mondasz? Részeg vagyok? Hát még ezt is meg kellett élnem. Én, Vida Pál talyigás, részeg vagyok! mikor csatárit itiam!

„Ez már még is több a soknál..

S midőn ezt mondá Vida Pál, olyant ütött.. na meg ne ijedjünk ám, hogy talán feleségére ütött. A jó asszony ott-ben sem volt a szobában. A mit a talyigás eddig beszélt, mind magával beszélte csak; haragjában azt se vizsgálván meg, ha felesége ott van-e a szobában? s hallja-e, mit beszél? De ha ott volna előtte, akkor sem bántaná. Pedig még akkor nem jelentek meg bizonyos borsos cikkek a férjek zsarnoksága ellen. Hanem ez a Vida Pál nem hagyta látatlanul a templomot. S mikor odament, a fülét nem hagyta otthon. Hát aztán csak megtanulta a lelki tanítóktól, hogy az asszony is az Isten képét viseli. És, mivel az a lelki

fegyver, melly mindig győz: a szentírás, szerencsére már akkor is megvolt, hát abból ő neki is megmondták, miszerint az asszony tartozik ugyan a férjnek engedni; de a férj meg tartozik az ő feleségét szeretni? A férj feje a feleségnek. A feleség pedig dicsősége a férjnek. Azért Vida Pál, ha természetes ember volt is, ritkán volt házsártos férj; s feleségének szavára mindig sokat hajtott. Soha másképp nem szólította, mint „feleség.“ Azt hitte ezzel legszebben kifejezi a frigyét, mellyben vele él. Mert így önmaga hason felének vallja; nem valami idegenszerű toldaléknak, a mi csak idővel és bajjal nő még hozzá. Tehát nem a feleségére ütött most is haragjában, hanem az asztalra, melly csak azért nem dőlt szét, mert erős vaspántokkal volt a közepén megerősítve. Hanem a bögre, mellybe felesége csak imént tette félre a tejfelt, legurult a földre, fehérre füstvén a szoba földét, a kis „csecse“ pumi nem csekély öröme.. A csatanásra fölnyílt az ajtó, s Vidáné asszonyom lélekszakadva törtetbe rajta. A mint ezt látta Vida Pál, szemét száját neki meresztte. S mintha vizzel öntötték volna le, egyszerre letikkadt haragjának lobogós lángja. Most jött észre, hogy eddig csak maga feleselt. „Aztán hát mit vétett kendnek ez a bögre? mondá Vidáné megállva férje előtt. Vida Pál egy szót se szólt. Látta hogy felesége neki gyulad, azért hallgatott, mert az volt meggyőződése, hogy a harag lecsendesítésére nincs jobb, mint a hallgatás. A szóváltás olyan mint az olaj; csak neveli a tüzet. A tűz, ha fujják, éled. Ha nem bizgatják, magában is elalszik. A harag, ha szóra mindig szót adnak, le nem csillapszik. Ha nem szólnak a haragosnak, előbb kifujja magát.

„Hát nem nézhetett kend erre a kis tejfelre? kérdi ismét. De Vida Pál is hallgatott ismét. Az asszony egyet rugott a nyalakodó pumi kutyán; odább hengerítette lábával a bögrét. Vida Pál úgy állthelyén, mintha levették volna czöveknek. Azt még is látta, hogy hallgatása által elejét veszi a háboruságnak, melly tán órákig is eltartott volna.

„Majd meglátom, megessi-e kend az ételt tejfel nélkül is? mondá ismét az asszony. Vida Pál e kérdésből azt sejtette, hogy a felhő huzódik, s jónak látta, hogy erre már csak modjon valamit.

„Meg biz én, feleségem, mindent megeszem tejfel nélkül, akár három egész hélig, csak te ne haragudjál. Megismerem, hogy hibát tettem. De lásd, esetes ember vagyok. Haragszom; mérges vagyok, mint a kislódi torma. Mert rutul jártam. Rászedtek. Csuffá tettek.“

„Talán megint megszegte kend a fogadást? Ugy kell. Mért issza kend azt az átkozott pálinkát?..

„Bizony nem ittam pálinkát.. hidd el feleség? Most is eszemben van még, mikor egyszer megkapott a pálinka...“

„Egyszer bizony... kiáltja közbe az asszony.

„Na hát nem egyszer, sokszor, akárhányszor... mondá engesztelőleg a gazda.. hanem még is akkor egyszer, hogy úgy megkapott a pálinka, aztán azok a diákok körülfogtak, kinevettek, kicsufoltak...

„Jól tették.. kiáltja ismét közbe az asszony.

„Hát bizony jól tették ám — mondá hunyászkod-

va a gazda — mert hiszen én magam tettem csuffá magamat, hogy eszemet a pálinkás pohárba fojtottam. De hát még is mikor kicsufoltak, s te, feleség, a burgundiától előjöttél, s engemet kézen fogva haza vezetél... aztán másnap, mikor egészen kijózanodtam és megigérttem, megfogadtam, hogy többé pálinkát nem iszom; azóta, mondom, nem is ittam. Nem is bántam, mert sokkal jobb egészségem volt. A szemeim se folytak azóta. Hanem bort ittam. Magad is azt mondtad; hogy igyam."

"De azt nem mondtam ám, hogy részeg legyen kend..."

"Igaz, azt nem mondtad; én még is voltam helylyel közel oly állapotban, hogy magam se szerettem."

"Nem ám. Hát miért ivott kend annyit, ha nem szerelte..."

"Lásd, feleség. Az Isten ad az embernek észet, de az ember nem veszi hasznát. Ez a nyugtalan izgága test, meg azok a telhetetlen kívánságok erőt vesznek az emberen..."

"Erőt vesz ám a sok bor... kiáltja Vidáné haragosan... csak én rajtam állna, majd megtanítanám én azt a sok éhietetlen részeges embert, a ki soha se tudja miből mennyi elég; hanem csurig issza magát, mint a csurgó alá kített szapusajtár..."

"Na hidd el, feleség, nem is ártana őket megtanítani. Mindjárt nem lenne az a sok nyomorék, beteges gyerek, aztán meg az a sok rongyos koldus, a mennyi most van. De lásd, hiába! csak állhatatlan az ember. Teszi, teszi a fogadást, de nem tartja meg. Mert még is csak azt gondolja, hogy az a borivás valami nagy gyönyörűség. Pedig csak járnának úgy, mint én jártam, azt mondanák, hogy jó a bor, míg mértékkel jár, de azontul nem ital, hanem mérge, melly testét-lelkét rontja az embernek..."

"Hát már megint csuffá tette kend magát? ugy-e?"

"Csuffá? feleségem, oly csuffa, a millyen még soha se voltam: de fogadom, nem is leszek soha, ha oly vén leszek is, mint a Benedek-hegy. Hát tegnap reggel jó fuvarom akadt; a vásárállásról gabnát vontattam egy zsidónak. Szépen kerestem, hanem aztán pajtásimmal neki ultunk, ittunk egyet.. ittunk kettőt.. jó édes csopaki bor volt, könnyen csuszott a korcso-lyán. Utóbb biz a megcsipett benünket. Hogy aztán tulajdonképen mit csináltunk? magam sem tudom. — Csak az jut homályosan eszembe, hogy este felé a talyigára folultem, és elindultam a csordautfelé. Hogyan? hogyan se? egyszer csak erdő szélére jutottam; s azt veszem észre, hogy egészen ismeretlen emberek vesznek körül. Ugy kellett lenni, hogy a talyigán elaludtam, s valami pajkos gyerkőcze gebémet más iránynak verte. Ezek az emberek pedig a hetivásárról jöven folultek a ki folfért a talyigára, s ide hajtottak a hegy alá. Utóbb aztán kitudtam mindent. Ó kegyelmök is jó fejjel lehettek. Megáhitottak a mulatságot. Engem is fölczipeltek a hegyre, hol az egyiknek pinczéjébe mentünk. Akkor jöttem egészen észre, mikor egy vásonkorsóból nagyot ittam. Gondolod-e már feleség, hová és mire jutottam?"

"Na hát talán Sas hegyre?"

"Ha még oda jutottam volna. Igaz, mikor siheder koromban egyszer rávettek, hogy szállót csillentsék, és én, elég rosszul, hallgatván a szóra, belopóztam egyik szállóba, egy szemet meg is ettem, hanem aztán többet nem nyultam hozzá... mert hát roz volt... de még is istenes.. aztán talán éretlen is volt még.. Hanem Csatáron voltunk, feleség... és én, kit még pajkos le- gényke koromban se tudtak rávenni, hogy ebbe a se- regély-ijesztő hegybe belépjek... én, ki inkább ittam volna akármelylek réczetócsából, mint csatáriból... most hát ittam belőle. Igaz, hogy egyszerre józan let- tem... és Ádám apánk nem szégyelhetette magát jobban, mikor az almát lenyelte mint én.. de már megtörtént! Elég boszuságom volt, hogy göliáttá nem lehettem. Mert hát haza se jöttem volna mindaddig, míg az egész hegyet a tekeresbe nem hordom. Hanem hát haza jöt- tem... feleség! és fogadom neked, hogy többé soha bort nem iszom, ha csak a feresel nem rendel a patikából. Vízet iszom. Van a komakutban, jó is, elég is, De engem a bor többé csuffá nem tesz: azt fogadom neked" —

"Csak aztán embere is legyen kend a fogadásnak. S hogy naponkint eszébe jusson a fogadás, naponkint elnézzen kend a hegy felé, melly a kend lelkének or- vosságát termette meg."

"El is nézek. S mikor csak szerit tehetem a ká- polnájához is elmegyek. Mert ember teszi a fogadást, de megtartásához Isten ad erőt. Az a jó Isten, ki vala- mint a test nyavalyái ellen fűben fűben rendelt orvos- ságot, ugy a lelket is száz meg száz féle uton tudja a jóra vezetni." Vida Pált az idő óta koresmában nem látták. Hanem annál többször látták a templomban, s a hegyi kápolnának egyik leghívebb látogatója volt. Egy- kori pajtasainak váltig ajánlotta a csatárit. Hogy kin, mennyire fogott? arról a mendemonda semmit se mond..

* * *

A tanulság pedig ebből az, hogy csak az vete- medhetik részegsége, ki a részegség undokságát át nem látja; a ki azt hiszi, hogy a bor mértéken túl is jó. A ki, mint Vida Pál átlátja, hogy a részegség undok do- log, mert az embert a világ csufjává teszi, s hogy a bor csak okkal móddal, csak rendes mértékkel lehet jó; mértéken túl pedig mikor az észet elveszi, sem nem jó, sem gyönyörűséget nem szerez: az inkább iszik vizet, mintsem magát a világ csufjává tegye.

Ha valaki folutkoznék, hogy e komoly lapokba mendemondát irtam, annak megjegyzem, hogy minden mendemondának fele igaz; s mint sár kozul a gyé- mánt, ugy ebből is kiragyog a tanulság: részegségig soha ne igyál!

Szabó Imre.

Akkor leszek boldog.....

Akkor leszek boldog, hogy ha tisztán, híven,
Egyedül csak téged fog szeretni szívem;
Es magát egészen tenéked átadja!
Mindeneknek atyja.

A halandó ember nélkül nem élhet,
Forrás vagy, belőled árad ki az élet;
Élvész menthetlen, ki e forrást elhagyja,
Mindeneknek atyja!

Mint a földi élet függ csak egy hajszálon:
Üdve is, mellyet ad; füst, buborék álom;
A valódi üdvet hív szerelmed adja:
Mindeneknek atyja!

S a bút, elválhatlan társát ez életnek,
Milly nyugodtan tűrik, kik téged szeretnek!
Jóvoltod a kint is élvév változtatja:
Mindenek jó atyja!

Boldog, oh ezerszer boldog! kinek keble
Hozzád vonzó forró vágygyal van eltelve:
Él, élvez, s keservét nálad kinyughatja,
Mindenek jó atyja!

Gyujtsd fel hát irántad, gyujtsd hő langra szívem,
Hogy téged szeressen forrón, tisztán, híven;
Te légy keblem vágya, elmém gondolatja
Mindenek jó atyja!

Lázár.

Más kárán tanul az okos.

Ez előtt körül belül négy héttel, tehát a farsang végén egy cigány ment egy szegény fél-telkes jobbágyhoz, s így szólott hozzá: Mondanék neked valamit! Segíthetnék könnyen rajtad! Szobád azon szegletében sok kincs fekszik. Azt csak te vagy képes fölvenni, de természetesen nálam nélkül nem. Ha megalkuszunk, boldoggá teszlek. A ház ura olyat tátott szájával, mint egy hat fontos haresa, mellynek a szolgáló kosarából lelógó fejére melegen sütnék a jótékony nap sugárai, s nagy örömmel felelé a barna kalandornak: „Felét neked adom” „Megelégszem vele mondá a hindu fáj, — hanem egy harmadikra is van szükségem, és pedig olyanra, kibe tökéletesen bízhatunk. Illy emberem van nekem, ezt tüstént fölkeresem. De igen világos, hogy e nagyszerű vállalathoz némi előkészületek és így költség is kell. Adj nekem e czéla 150 pfőforintot, hogy az ügyet hamar előmozdíthassuk.” „Megadom felelt a bámészködő. És tüstént ment egy tehetős gazda-társához, és kér tőle 150 pengőt kölcsön. Ez ad neki, ki haza menvén a pénzt átadja a cigánynak. „Most tehát tüstént a dologhoz látok, és első teendőm lesz, harmadik társunkat fölkeresni és elhozni, és hogy ez annál sebesebben történjék meg, add ide egyik lovadat, majd azon elnyargalok érette.” A szegény ember semmi rosszat nem sejtítvén, általadja neki egyik lovát; a cigány fölül reá és elnyargal. A szegény jobbágy most is várja a cigányt vissza. Az ember ezen meglepő esemény által annyira levertett, hogy nagyot fekszik bele, azóta tán már el is temették.

Innen tanulhatunk valamit. Először fussuk a fősvénységet. Korunknak ez nagy baja. Ha e századot eltemetik, ezen sírveset lehet emlékoszlopára írni: egy század sirja, mellyek istene — pénz volt. Mennél nagyobb birhatási vágyunk, annál hamarabb szeretnénk a kívánt tárgyhoz jutni. Így van, hogy minden jó és rossz, szabad és nem szabad eszközöz nyulunk, melly pénzhez és birtokhoz vezet. Mindenki egyszerre akar gazdag lenni, ellenmondva azon csalhatlan isteni igazságnak: mindennapi kenyérünket add meg nekünk ma. Azért azon vállalkozáson melly ezen igazságnak ellen mond, ritkán van isteni áldás. Ki akar gazdag lenni? Az fogadja el Jézus azon tanácsát: keressétek az Isten országát, a többi megadatik nektek. Így tett az ó-szövetségben már Salamon, kinek, minthogy Istentől nem kért mást, mint a nép kormányzatára szükséges bölcseséget, Isten azt is megadta, mit nem kért. Bizzék mindenki Istenbe, imádkozzék, dolgoz-

zék, és meglesz a mindennapi kenyere, többet pedig csak a pogányok keresnek, a mint Jézus maga mondta. (Máté 6. 31). Másodszer kövte higy a komának Isten azt parancsolta, hogy felebarátunkat szeressük, de azt nem, hogy minden szavát elhiggyük, sőt parancsolta hogy vizsgáljuk, milyen szelleműek; Jeremias próféta által pedig mondá Isten: átkozott kiemberbe bizik. (17.5) Eletszabály az, hogy bizalmatlansággal többre megy az ember, mint bizodalommal. Ez nem annyit tesz: ne higy senki szavában, hanem inkább ovakodjál, vigyázz, ne bizzál Istenen kívül másba, mert mint a zsolthár mondja: jobb bizni Istenbe mint emberbe. (117 zsol. 7. v.) Ki Istenbe bizik meg nem esalatozik. Ki emberbe bizik, ő lassa. Egyéb-aránt kalandornak, egy hazugnak szavára annyit adni, hogy vagyonomból kifosztva magamat tegyem és családomat boldogtalanná, mindenesetre nagy hiba. Harmadszor: milly könnyen hisz az ember ott, hol földi haszonról van a szó, hol egy két garasra biztos vagy bizonytalan kilátás van. Isten, s az egyház szavának nem adatik annyi hitel, mint egy esaló, esavargó kalandorénak. Így volt ez máskor is. Jézus épen és egyedül azon árva gyermek, kinek ellenmondatik, kinek szava kigúnyoltatik, mialatt egy haszontalan szőjhős, és szemtelenkedő, föltolakodó nyomorék állításai kész pénz gyanánt fogadtatnak. Eszembe jön Jézus és Barabbás. Tanuljunk más kárán a szenvedélyeket legyőzni, emberek minden ámitó szavára nem hallgatni, vágyainknak parancsolni; tanuljunk más hasznán Istenbe bizni, imádkozni, kevéssel megelégedni, a mennyországot keresni. Mit használ ha az egész világot megnyerjük? Oh Uram Istenem! add nekem az egész világjavait? És minek? Hogy te éretteged egyszerre lemondhassak rólok.
M. a. R. i. a.

Képek a cochinchinai és tongkingi missio történetéből.

IV.

(Folytatás.)

Ft. Pigneaux ur halála után váratlan események merültek fel: két évre utána királyi növendéke, Kanh herceg is sirba szállt, kiben a szent püspök a kereszténység jövőjét akarta biztosítani *) Vele sirba szállottak az anam missio reményei is. Gialong a kettős kötelék megszakadtával fölmentve véle magát a kereszténység iránti lekötöttség alól, s minden halátlanságra fölszabadítva; megfélekedezék a neki tett meglízetetlen szolgálatokról, meg a keresztények megvédésére fogadott kötelességéről. Hasztalan volt figyelmeztetések, csak gúny s fenyegetés volt a király válasza; magok a pogány kormányzók olly szörnyűnek találták Gialong halátlanságát, hogy rettenetes változását csak fortélynak tekinték valami titkos tervek kivételére a pogányok ellen. De a dolog fájdalom — máskép állt! Nyilvános üldöztetést ugyan nem hirdtetett, még ingó trónját az idegenek elidegenedésétől féltvén: de szabad vallásgyakorlatot sem engedett. Illy helyzetben — ugy szólván — vakmerő bátorsággal léptek elő a hitterjesztők, s Gialong hütlensége dacára buzgó-ságukkal oda vitték a dologot, hogy az ő uralkodása volt a hitterjesztés legdiesőbb korszaka az anam nép között.

Legtöbb kárt okozott azonban a kereszténységnek az által, hogy megholt fia kisdédének, mint rendes trónörökösnek mellőztével Minh-Menht nevezte ki utódjául, kinek a keresztények ellenében, halálos ágyon azt ajánlá, hogy folytassa kétszínű kormánylatát, s tartsa őket folyton félelemben, ha nem is üldözi, villogtassa folyton fejük fölött a kardot ha sebet nem is vág rajtuk. Az eredmény megmutatta, milly hatást tön e tanács azon fejedelemre, ki Japán (szomszéd birodalom) legiszonyatosabb zsarnokát az uralkodók példányának tartá csupán azért, mert a keresztényeket egytől egyik kiirtá országában! Sokkal gyöngébb a toll, sem hogy le tudná rajzolni e fejedelmi szörnyeteg jellemét.

*) Ezen herceg végső betegségben, fölvevé a sz. kereszténység szentségét.

Tények szóljanak.

Utálta a kereszténységet, mert gyalázatos szenvedélyeiért őt meghélyező; haragudott a keresztényekre, mert Pigneaux ur növendékén utódjának párthiveit látá bennök a joglitorló; gyűlölte a kereszténységet, mert Cochinchina s Tonking minden tekintetben szándékolt összeolvasztására akadályra talált benne.

Egy csapással akarván a kereszténységet tönkre tenni, mindjárt trónra léptekor eselhez folyamodott. Tudta, hogy a hívek egyetlen istája pásztoraiban áll, azért ezeket hatalmába kerítendő, azt szinlé, mintha tudós férfiaktól akarna környezetni, s felszólítja a tudományukról általános nevezetességű hitterjesztőket, jönnének udvarába, hol ő fogna számokra tisztes állásról gondoskodni, hogy így befolyásukat minél üdvösebben kifejthessék az álladalom s a kereszténység javára.

Országában ekkor összesen négy vagy öt élemedett, majd 80 éves püspök viselé a hívek gondját, 10 vagy 18 európai hitterjesztő által támogatva; de mindezek közül csak négyen engedtek a király meghívásának, a kiket is azonnal fogság fogadott a palotában; egyik, a mint onnét kiszabadult, hörtönbe vetette halt meg, ketten a vépadon hullottak, a negyediknek sikerült kikerülni örei éberségét, s a kivégeztetés elől futással menekülni.

Orgyilkossági kísérlete utalattal tőle el a jobban érző pogány kebleket is, nevezet szerint also Cochinchina helytartója meg is fedte a királyt. Milly büntények részesei a keresztények. — írja neki ez alkalommal, hogy így üldöztetnek? A hon üdvé forog itt veszélyben. A király nem emlékezik többé a hitterjesztők szolgálatára, kik rizst adtak, midőn éhezünk, vásznat, midőn meztelenek valánk s képtelenek különben tagjainkat elföldni. A király hálátlansággal fizeti meg a szolgálatokat. Ezen férfiú a legtekintélyesebb kormányzó, Gialong néhai helytartója s magának Minh-Menhnek némileg gyamnoka volt; felszólalására szegyenpir borította el Minh-Menht, s ez kissé mehökkent, de csak kissé, rövid időre.

Igen 30 évi kormánylata alatt kivívta magának az a nam Nero dicsőségét. 1820-ban foglalta el a kormányt, és már 1826-ban rendeletet adott ki a keresztények üldöztetésére, mely 1830 s 1833-ban megújított, s az üldöztetés rettenetes fergeteként esapott alá a gyámoltalan keresztényekre. —

Lassu Lajos.

(Folyt. következék.)

Katholikus hitelet.

I.

Agárd, mart. 18-án. — Kedves szerkesztő ur! E fél órai üres időmben nem venném kezembe a tollamat, ha nem volnék meggyőződve, hogy a minden szépet és jót oly meleg kebelrel folkaroló „Kath. Néplap” szívesen nyitja meg rovatait oly híreknek, melyek midőn magokban is már örvendettek, azonkívül alkalmat, ösztönt s tágasmezőt nyitnak a jótéteményekre azok szívében, kiknek az Ur szavai szerint: „Több adatott, és azért több is fog visszakeretni tőlök.” értem tek. nemeskéri Kiss Sándor urat, Fejérvárnak egyik legnemesebb polgárát, a kath. egyház valódi ékességét, s a Szent-István-Társulatnak egy buzgó tagját, ki a Fejérvárott meghonosítandó „Irgalmas nőnék” alapításához 6000. ezüst forinttal, s 50 darab arannyal járult, s e nemes adományát nemesak a megyei méltóságos püspöknél letette, hanem halála esetében a városban létező egyik derék házat is az irgalmas rend javára lekötötte. A világ megoszlik várokozásaiban; az egyik a béke malasztjait esdi; a másik a harezok pusztító rohamait várja; de az Isten országának fia

itt e földön csak egyet várnak, ugymint: az Isten országának terjedését, s ezen ország szellemi földjének, nemes jótéteményekkel, mint megannyi dicső emlékoszlopokkal leendő fölékesítését; a világ békéje állhatatlan, keresztjei súlyosak, harezai nyomasztók, koszoruja hervatag; da az Isten ország fiainak békéje örök, keresztje könnyű, harezak dicsők, koszoruja hervadatlan; s azért a szavakat, melyeket a Szent-István-Társulat mult évi octób. 11-én tartott közgyűlésén az elnöki jelentés méltóságos gr. Károlyi István urra oly méltán ömlengett, hátrak vagyunk egész szerénységgel átruházni nemeskéri Kiss Sándor-unkra, hogy tudnillik: „a közsönet az Istené, ki őt messze a rendes emberi láthatáron fölüli magához emelé, hogy szemlélhesse őt az ő titkaiban, s a szemlétek által lelkesedjék, és érjen meg magasztos határozatokra.” Jövő május 1-őjén, mint hallom, fognak a nevezett „Irgalmas nőnék” szent hivatásukba behelyeztetni, s reményem, fog találkozni egyén, ki az ünnepegy magasztosságát a lapokban lerajzolva, bizonyára bővebben megemlékezendik a derék férfuról, ki titokban bár és igen szerényen, de régtől fogva kiterjesztve tartja sokak fölött jótéteménye égi szárnyait; az Ur megadandja jutalmát annak idejében; én itt e földön nevé szeretném elváltozva látni, s ohajtanám, hogy „nemeskéri Kiss Sándor” ur, már ezután „nemeslelkű Nagy Sándornak” neveztessek. — Most már a t. ez szerkesztő urhoz volna egy szerény kérdésem intézendő. Honnét varázsolja ön elő a költöket, kik önnek lapjaiban oly edesen, s oly talpra esetten énekelnek; hogy a legközintébb méltánylatnak koszoruit, s a legkényesebb izlésnek megtetszéseit arathassák? *) Én ama némellykor haszatlan, s többször a várakozást ki nem elégitó versek s szavalkatok helyett, melyeket a tanodai gyenge ifjuság próbátétek alkalmára szokott betanulni, az önnek lapjaiban megjelent verseketek ajánlottam, s oly fényes eredményvel, hogy az örömtől elragadott ifjak és leánykák nem is két hét leforgása alatt azok közül többet teljesen betanultak, mint például: „Isten házában” Nyulási Antaltól; „Sok bájom van” Lázártól; „Csendes idő” D...tól; „Bodri Sándor” Nyulási Antaltól; „Jámhor Benecze” Mindszenti Gedeontól; „Noe Atka” Mindszenti Gedeontól; „Egy kép szivemből” Mindszenti Gedeontól; „Hajnalkor” Garay Alajostól; „Palócz dalok” Palócz Mátyástól; „Parsangi versek” Berecz Inrétől; „A szűz Máriához” Sujánszkytól; „Miazerény?” Benőfy Somától, sat; és pedig a szellemi fönyereség abban áll, hogy a műveket betanuló egyénektől, többszöri elszavalás következtében, a többi olvasni nem tudó kisdedek is többnyire betanulták, sőt az olvasni tudók a lapokat lakásaikra széthordván, azoknak szellemével a felnötteket is megarátkoztatták, s nekik, mint értésemre esett, sok üdvös estélyt, és sok edes örömet okoztak. Ohajtható volna, hogy ezen kísérlet a mi kis pusztaunknál népesültebb helyeken fogantatba vétetnék; igaz, hogy a mely lapokat a gyermekek széthordtak, tízennégy nap mulva oly elhasználtan hordák vissza, hogy azoknak rongyai s papír-foszalványai között kilenez fűrg-ezjeza nem foghatna meg egy egeret; de azért hagyján! ha a lapok hasábjain minden házban csak egyet letek is a hit gyöngyeiből, s ha minden család csak egyet szakasztott is az erény virágából, akkor az elhasznált lapok ezélszerűn és dusan kifizették magokat. — Végre örömmel közlöm önnek ama megbecsülhetlen tapasztalást, hogy folyó hó 14-ike, mint a boldogságos Szűz hét fájdalomainak ünnepe a gyónószékeknek, mint a szent bánadalom orvosló törvényéseinek gazdag aratást hozott; ugyan is e napon, mint már a régi sakkal buzgóbb, s a szent hitért sokkal lelkesültebb keresztényektől felhasználható hagyományként reánk maradt időponton, Környékünk nagyobb-egyházaiban nagyszámu kereszt-

*) Hát onnan, hogy a költészet szentélyébe tolakodók elől minden könyörület nélkül, habár félve meghaladó stralakkal bezsantsanak is, az ajtó irgalmatlanul elzárom, még magamat sem véve ki már, min-
án hivatásom gondjai mászás teherként, kapaszkodnak költészetemnek eddig annyi lelkesedéssel megosztottatott szárnyaiba.

tény hívek végezték husvétii szent gyónásukat, annyira hogy a fejevári sz. Ferencz-rendi öröktanya, mint a szent ajtatosságban résztvevő tanu állítása szerint, csupán a vááli szentegyházban tizenkét évesen részesültek az Oltári-szentességben, mit a helység apostoli szellemű s buzgóságú lelkészének, nt. G ü r t l e r M i h á l y plebános urnak minden szépre, nagyra és nemesre vállalkozni kész fáradatlan egyházi munkásságáról annyival nagyobb készséggel fölteszünk, minthogy élettem is fekszik egy a fájdalmas szűz Mária képével díszített hosszabb kiterjedésű gyönyörű tartalmu ima, mellyel a derék lelkész Pesten saját költségén több ezer példányban kinyomatott, s a gyónásukat végzett jámbor hívek között gyónási bizonyítványok gyanánt kiosztatott; egyszóval pedig e bőjti szent napokban környékünk házi élete a szent bőjti jellemű viseli homlokán, s a hétköznapi aljasság mindenütt kivesszeni látszik a szentebb idők ünnepeles magasztossága előtt; és valóban: ha életünk végső célja örök üdvösség, s ha ezen örök üdvösség a megváltó Isten-ember véres szenvedéseinek, s még az érzéketlen világot is gyaszbá borító kínjainak tulajdonítandó, ugy az életünk végső eme napjaiban mit mivelhetnénk jobbat, mintha Urunknak a halált megelőző haláláról, s örök életet termő diósó föltámadásáról háladatosan megemlékezzünk. Most már „Isten önnel!” Nagypéntek közelg; az örök élet forrása kis időre a halálban elapadand; a hívek szomjuhozni fognak, s e szomjuság ellen ital készítenendő!

Lehullott már a nap véres koronája,
Az olajerdőket setét éj borítja;
Most kezdődik az ég legnagyobb csodája,
Még a gondolat is a szívet szorítja:
Judás, a hűtelen bitorolja esküjét,
S elárulja pénzért Urát, Megváltóját

Az Örökkévalót! kinek egy szavától
Összerokad az ég csillagboltozatja; —
A hatalmast! kinek egy pillantásától
Megváltozik a nagy világ ábrázataja;
S ki a büntengeren irtalommal néz el, —
Megragadja ember szentségtelen kézzel! —

Kalvária bérezén véres zászló lobog,
Vad tövis-koszoru leng a tetejében;
Tódul a nép, még a föld keble is dobog,
Nagy látványra készül, süvölt örömben; —
Azt a véres zászlót oda a bűn tüzte,
Azt a kinkosort a mi vétünk fizte!

„Az ő vére rajtunk, és a fiainkon!”
Ezt kiáltja a nép oktalan dühéből;
S ő mint bárány viszi keresztjét érettünk,
De nem ám erőszak, hanem szeretetből; —
Hulljon lelkünkre is csak egy esep szent vére,
S a bűn gyaszu ruháját mossa hófehérre. —

Büncinket forró könyekkel siratjuk,
Érette, s a híért kiöntjük vérünket,
Föld minden örömet kedvéért elhagyjuk,
Csak ez élet után Ő adja bérünket,
A testté lett Ige, ég s föld alkotója,
Jézus, Istenember, világ Megváltója! —

D a n i s s.

H

Szebény, martius havában. Ave Maria! Ellhiszi-e valaki, ha azt mondom, hogy nálunk aratás van? Aratás ám! de nem a földeken, hanem az iskolában! Egy félévi fáradság után most arat mindenki úgy, a mint vetett! Itt a probatét: a ki lustán vetett, most szegyet arat. Na, de örömmel írom meg Katholikus Néplapunknak, hogy az egész vidékünkön az iskolai ügy előmenetelt tanúsít. A községek e tájon vetélkedve iparkodnak az iskola szellemi és anyagi jobb-létét elő-

mozdítani. És mi oka ennek? Az, hogy a bíró uramék amugy jobban pótolják az iskolában fölmerülő hiányokat. Az előtt bizonybizonyköztünk legyen mondván, az előljárók még a kulcslyukon sem néztek be az iskolába, némelly helyen. De nem is igen kérdezték, van-e hiány? sőt, ha a tanító kérve kérte őket valamire, azt mondták: majd holnap! Csaknem ugy tettek, mint az egyszerű mesterember, ki azt íratta házában a műhelyre: Ma pénzért holnap ingyen. Ugy hiszem, már talán sehol sincs így. (?) Hála legyen az Istennek, nálunk másképp megy, ha pedig nem megy, hát ugy tolják. Környékünkben, a hol a szükség kívánta, az iskolák egy osztálylyal nagyítottak, és mindenfelé tisztán és egészségesen tartatnak az iskola épületek. Nem akarva is eszembe jön e gondolatnál az egyszerű gyermek felelete. Hol volt, hol nem volt, történt egyszor, hogy a főigazgató meglátogatta az iskolát; szokása szerint kérdéseket intézett a tanulókhöz. A többi között egyiktől azt kérde: fiam! mi az iskola? Szegény fia, jóllehet jó tanuló volt, de ezen nem várt kérdésre nem tudott felelni! A tanító segíteni és utba akarva igazítani s mondá: na fiam felelj szépen, az iskola azon hely! — A gyermek akadozva utánozta: az iskola, az iskola azon hely! végre egy kevés vártatra jól meggondolván, mit szoljon, azt mondá: Az iskola azon hely, hol az elvárakozottak örökké kinlődnak! Minthogy a katekismusban: mi a pokol? épen ugy kezdődik, azt vélte az ártatlan fia, hogy ezen kérdésre is ugyan azt lehet felelni. No de se baj; azt szokás mondani: a gyermekek igazat mondanak. Valóban csaknem igaza volt némileg a fiúnak, ha azon feleletet olyan iskolákra alkalmazzuk, a hol rendtelenség uralkodik; a hol a gyermekek nem annyira tanulnak, mint kinlődnak; a hol piszkos, egészségtelen, nedves iskola van; a hol minden harmadik évben, vagy minden Mátyás-ugrásokor ki is meszelik; a hol adacson, sőt ablakok vannak; a hol kutya, maeska, malaczkák, esírkék, káposztás hordó, mángoló, ágy, szapuló s. a. t. mind az iskolában vannak és ékesség gyanánt szolgálnak. A hol nines se feszület, se sz. kép a tanuló előtt, mintha nem is kath. iskola lenne. Helyesen felelt egy izben a növendék, midőn kérdezték: mindenütt jelen van-e az Isten? azt mondá: mindenütt, csak az iskolában nem. Mert nem látott feszületet. Valóban, ha már az apostol állítja: hogy az ember a láthatók által vonatik a láthatatlanokra: még inkább áll ez a gyermekekről, kik megszokták otthon kép előtt vagy feszület előtt végezni az imádságot, és aztán iskolában nem látván illyesmit, azonnal ingadozók lesznek. De másképp is, mért ne legyen az iskolának katolikus színe? nem szükséges-e, hogy a gyermek az iskolában ne csak elméjét képezze, hanem lelkét is szilárdítsa. Szükséges, hogy a gyermek az iskolában tanulja egyszersmind a tisztaságot, szép rendet és katolikus izlést. Na de Istené legyen a diósóság! a mi tájunkon az iskolák olyanok mint egy kis kápolna! minden iskolában van egy szép feszület, melly egyszersmind kézbeni hordásra is alkalmas, ha processio vagy más ünnepély van, nemesak a nagyobb híveknek, hanem ezen kis katonáknak is van feszületök, mellyet fölvaltva a jó viseletű tanulók vihetnek; ha pedig egy iskolástársuk meghal, ezen kereszt elővitele mellett kísérik őt a sírhoz, mintegy jelenteni akarván, hogy ezen fölfeszített Jézus fogja valaha föltámasztani. Ha pedig a tavasz közeledik, vetélkedve hozzák a természet szép virágait iskolába, és a keresztet fölcifrázzák: így lehet a gyermekek vérebé mintegy beleoltani a buzgóságot; kik ha nagyok lesznek is, mindig fognak iparkodni a templomban az oltárt virágokkal fölkecsíteni, illyenek nem fognak tespedni, hanem igazi egyházi életet, istenes buzgóságot fognak szívökben táplálni. — Adja az Isten, hogy az iskola-ügy mindenütt fölvirágozzék.

M e n d l i k Á g o s t o n.

III.

E s z t e r g o m, mart. 24-én. A nagy-héti ajtatosság a világ megváltásának emlékünnepe. Az egyház e magasztos ünnepet oly mélyértelmű szertartásokkal környezte, mellyek kitünőleg alkalmasok, a hívőkben a töredelem, szivbánt, jámbor eltökélések érzelmeit felébrezteni. A Nagy-hétben minden szomorúságra mutat. Az egyházi karének mélyebb,

mintegy panaszszavu, az oltárok megfosztatnak ékeiktől, a feszületek bevonatnak, az ablakok magok redő alá rejtőznek. A vallásosabb középkorban e lelki szomorúság még a közéletben is nyilvánult. E héten nem lehetett az utcákon fényes hintókat látni. Magok a hercegek s fejedelmek gyalog s fekete öltözékben jártak. — Minthogy azonban a Nagy-hét mély értelmű e becses lapokban csak imént volt jelesen megfőjtve: most csak annak megírására szoritkozom, miszerint mi esztergomiak a nagy-héti ajtatosságot az anyaszentegyház kívánsága szerint iparkodtunk megőlni, lelkesítettvén s vonzatván mindenekben bibornok s hgyrimás ő eminentiája megható példaadásá által, ki az összes nagy-héti szertartásokat, ide még a tiúszentelést is értve, lankadni nem tudó kitartással maga végezni méltóztatott. Ha Allegri miserere-je, Palestrina (Impropriái) szemrehányásai, Ludovico di Victoria passiója, nem különben Jeremiás keservei bánatos érzetekre olvastották a meghatót hallgató szívet: ugy más részt ez megilletődve szemlélte a lábmosás szertartását, melyet hgyrimás ő eminentiája e legnagyobb alázatossággal végzett tizenkét agg kolduson, kiket később érseki palotájában megvendégelni méltóztatott, saját kezeivel szolgálván nekik. Ilyen Jézus sz. religiojának az ereje, mely az életben is nyilvánul s mely lángra gyul az Üdvözítő szavain s példaadásán. Következik a szenvedés nagynapja, nagy-péntek, mely napon Istennek az emberi nem megváltása körüli kegyes szándékai beteljesültek, minthogy e napon halt meg Krisztus a világ bűnei miatt a keresztfán. E napon nem különben következő szombaton, reggel s délután, szintugy husvét napján is hgyrimás ő eminentiája végzé a szent szertartásokat, utolsó napon fényes segédlettől környezve, melyben örömmel szemléltük mélt. és főtiszt. Peitler Antal helytartósági tanácsos urat, s pápa ő szentsége házi praelatusát, valamint tudós Zalka János s Schopper György pesti egyetemi tanár urakat, kik a husvét bárány örömnappait velünk megőlni ohajtották Szent mise után mélt. gróf Forgách Agost. oldalkanonok ur által fölolvastattott a pápai breve, melyben bibornok ő eminentiája felhatalmaztatik, husvét nagynapján teljes bucsuval ellátott pápai áldást adni mindazoknak, kik a husvét gyónást töredelmesen elvégezték. Mire ő eminentiája a confiteor elzengése után a térdreborult sokaságot ugyanazon áldásban részesíté, melyet e napon a fejedelmi pápa sz. Péter temploma erkélyéről az egész világra mond: urbi et orbi. Most bibornok ő eminentiája a szöszékre lépett s az evangélium e szavai fölött: „A megfeszített nazarethi Jézust keresitek? feltámadott, ninesen itt.“ kenetteljes szavakat intézett az üdvnek ígéi után sovárgó hívő sereghez, alaposan mutatván meg, hogy sz. hitünknek alapja — az Ur Jézus di eső föltámadása. Adja a kegyes Isten, hogy kik itt a husvét bárány kegyelmiben lelki örömmel részesültünk, egykoron az isteni bárány menyegzőjére is bebocsátassunk! XXX.

Különfelek.

— Tekintve azon számos jötevőt, kik az ország minden részéből a sz. gyermek-sz. társulat pénztára részére e lapok útján is nem csekély pénzösszeggel járultak, és folyvást járulni nem szűnnek, kedves kötelességünknek tartjuk, az említett társulat működéséről, habár röviden a következőket ide igtatni.

Megjelenik e lap hetenkint egyszer, Szerdán. Előfizetheti rá Pesten a Szent-István-társulat ügynökénél: czukorutca 6-dik száma, föld. vagy a szerkesztőségénél. Vidéken a cs. kir. postahivataloknál. Előfizetési díj Budapestben kihordással félelvre 12. pp. vidékre postán borítékban félelvre 1 ft. 20 kr. pp. Nagyobb esőd-hirdetés 2 ft. kisebb 1 ft. p. díjert közöltetik. Minden további hirdetésért az előbbi árnak fele fizetendő. A lap szerkesztését illető levelek egyszerűen „a Katholikus Néplap szerkesztőségéhez“ czímezendők. (Pestena Józsefvárosi plebániában.)

Kiadja a Szent-István-Társulat; felelős szerkesztő SUJÁNSZKY ANTAL.

Pesten 1856. Nyomatja HERZ JÁNOS, országot 6. sz. —

Hogy a társulat kívánt gyarapodásnak örvend, annak egyik bizonyítványa az, hogy pártfogójául ő eminentiája gr. Reisch bibornok lón kinevezve. 1852-3-ban a megkeresztelt pogánygyermek száma 216, 464-re rügött; ezekből meghalt 157,230; a különféle missióházakba pedig 4796 megmentett gyermek helyeztetett el. 1853-4-ben a társulat 668,871 francot (ebből 469,219 fr. Franciaországra, a többi külföldre esik) vett be, mikből 532,242 fr. 27 missiómegye, a kiangnan-i jezuíták, a mingpo-i és hongkong-i nőzárda közt — mind a társulat céljaira — elosztott.

A mult évről a társulat bizottmányja még eddig nem adta ki számadási évkönyvét, saziert ennek hiányában a lyoni hitterjesztő társulat utolsó, decembri, füzetéből égy pár érdekes adatot szemeltünk ki, melyek a sz. gyermek-sz. társulatra is vonatkoznak. Így, p. a kiangnan-i jezuíták főnöke Brouillon atya többi közt arról tudósít, hogy Chinában jelenleg a dolgok jobbra fordulni látszanak. Kiangnan tartományban Nanking fővárosával, mely 1842. 50 millió lakosra 60,000 katolikust számított, e szám 1852-ben máris 72, és jelenleg 75 ezerre rügött fel; és a földolog az, hogy a missiókerületek olly szépen vannak elosztva, és a hívek olly buzgók, miszerint Europa bármely plebániájával méltán mérközhetnek. E mellett a missionáriusok most már tudják a bensülötték nyelvét, és az ország szokásaival megismerkedtek; van 50 chinai katechetistájuk, és 18 chinai tanítójuk a nevelőházakban, e mellett 80-nál több elemi tanító képeztek; a keresztelők — ollyanok, kik a megtalált kitett pogány gyermekeket megkeresztelik — száma szinte nagy, és ezek is sokak által segítettnek; így szegény emberek, sokszor abba hagyják munkájukat, és több óra járásnyira szerte barangolnak, keresvén a kitett pogány gyermekeket, hogy azokat a haláltól megmentsék; keresztény szüzek házról házra járnak és alamizsnául kérik a szülőktől a halálra szánt gyermekeket.

To-ju-ban felső leánynevelde létezik, melyben tanítónők képeztetnek a népiskolák számára, e mellett beteg gyermekek ápolásával is foglalkoznak. Ez intézet csak nemrég alapított, és azt több hasonló követendi, melyekből a missio 1451 hitbuzgó szüzet nyerni fog. Tuma o h i a o-ban is van illyen intézet, és ez évenkint több iskolatanítót ad.

Illyetén intézetek az előtt is léteztek, de a missiót az elpusztulástól, az üldözések és vérengzések idejében meg nem óvhatták, mert még akkor a missionak nem volt honi papsága. Saziert a missionariusok egy idő óta több bensülöttet papi pályára képeznek. Kiangnan-ban e célra 2 seminarium van, és Zikawei-ben egy collegium, mely a wam-dami seminariummal együtt a jezuíták felügyelete alatt áll.

Pályázatok.

Tordas (Fejérm) főkegyházban az iskolamesteri állomás megüresedvén, ezzel tudtul adatik, hogy f. é. április 15-én a pályázni kívánók Gyúton kellő bizonyítványokkal ellátva megjelenjenek.

(2—3)

Koller Ferencz,
gyútoi plebános.

Weszprém vármegyében. Halál által megüreslén B. sz. Lászlón a mesteri állomás, a kik azt elnyerni kívánják, szükséges tanuleveleikkel april 15-re jelenjenek meg reggel 8 órára B. sz. Lászlón. Kelt Teszéren, martius 20-án 1856.

(1—3)

Markovics János,
kerületi esperes.

továbbá a szomorú böjti énekek, imádságok, kereszt-ut, sz. olvasó imádsága mind annyi sz. érzelemre hangolta a meg-rázott kebelt. A missio vasárnap este kezdődött, és esőtör-tökön este végződött. Mindennap 4 beszéd; összesen 17 prédikáció tartatott. A többi között igen szívemelő volt az Oltári-szentségről tartott beszéd, melyet Pater Alexander mondott el. A legméltóságosabb szentség ki volt téve, az egész templom fényözönben ragyogott, 60 gyertya világította meg az estély miatt sötét templomot, 12 leány és fiu fehér ruha-ban égő gyertyával környezték az oltárt, ezenkívül a templom tornyán egy 84 mécséből esillogó kereszt ragyogott, mely az egész környéket megvilágította, s mintegy hirdette az Oltári-szentségnek méltóságát. Eközben a szónok az Oltári-szentség jelentőségét magyarázta és végére jutván, nyilvános bo-sanatot esdeklett az Oltári-szentségben rejlő Jézustól; azután kérte a plebánost áldani meg híveit, azonban midőn a pásztor mármár áldást akar adni a Szentséggel, akkor a szónok felkiált: Nem! forduljon vissza, talán még van valaki e nép között, ki bűnt, vagy ellenségeskedést, vagy könnyelmű-séget táplál szívében! talán még nincs igazi bánat! E jelenet-zokogás követte, mely alatt a plebános áldást adott. Hasonló benyomást okozott az utolsó beszéd is, midőn a kereszt-ségben tett igéret megújítatott, és az egész sokaság hangosan válaszolt a szónok kérdéseire: e közben a keresztkut vi-rágokkal volt fölekesítve, és fehér öltözötű leánykák égő gyertyákkal környezték a keresztutat. De hiában ügyeksem lefösteni e jeleneteket, ezt csak érezni lehetett. Utolsó beszéd előtt a templomajtonál föllállított missio kereszt lön innépé-lyesen fűszentelve. A nagy misék alatt előbb a kis iskolások, azután a vasárnapi iskolás legények és leányok offertorium alatt az oltárt körüljárták, és mindegyiknek kellett valamit adakozni a chinai gyermekek megmentéséért; jó gondolat és szép szokás! Kívántam volna, hogy mindenki tanuja lett volna, milly örömmel áldozták filléreiket. A nép mind a négy nap valódi ünnepet tartott; ünneplő öltözetben jelentek meg, s daczára a sok dolognak, ezen ajtatossághoz híven ragaszkod-tak. Számtalan gyónók, bánatteljes megtérések, kiengesztelődések, általános gyónások, szent fogadások koronázták ezen missio sikerdes eredményét. Uram! jó nekünk itt lenni!!!

Mendlik Ágoston.

II.

D. a J. K. Martius 5-én. Nagytisztelendő ur! Volt nekem egy apám, anyám; jobb volt mindkettő az egri híres fe-hérkenyér-faltnál; azért valahányszor visszamegy az eszem rájuk, annyiszor könybe borul szemem, s ugy elkeseredik szí-vem, hogy nem is tudom kimondani. Az Isten nyugtassa meg őket poraikban! Ezek belőlem irástudó emberi faragtattak; hej! pedig nagy kedvem lett volna gyermek pajtásaimként a kántor ur ablaka alatt lesütött szemekkel, hogy az iskolának még csak színét se lássam, elnyargalva a mezőre kiszökni, és ott a lovat őrző fiukkal egész Isten adta nap czimboráskod-ni. Egyszer rá is adtam fejemet, felesaptam a verbóválók közé, s egy nap nem beszélt velem a faluban senki, még az apám, anyám sem. Az anyám erős kordában tartva, délről elmaradásom miatt tudakozódott egyik-másik iskolába menő gyermektől, kik egész gyermeki őszinteséggel megmondák, hogy az iskolában csak hült helyemet látták. Az anyám ros-z társakkali pajtáskodásom után gyanítván a dolgot, igen he-lyesen gondolta, hogy a ros-z pénz nem szokott elveszni; azért nem igen fárasztotta magát fölkeresésben. Hanem a nap leszállt már a Mátra mögé, haza kellett mennem; törtem az eszemet, hogy mivel álljak elő. Ha nem mondanám is köny-nyen kitalálhatja mindenki, hogy-hogy hazugságot kelle ki-főzöm; mert hiszen a kigyónak sincs galambfia, s a bűnből sem jöhet más ki, mint csak bűn. Ebből egy megtérem százat is. Az elrendezett, kifőzött hazugságot anyám kérdésére szé-pen földre szegzett szemekkel kitaláltam; de a kis bünszakács könyveivel zsirozta azt meg; mert volt a vesszőnek dolga. Ez akkor, az igaz nagyon zokon esett. Hozzá meg a czimborák

is, kiknek bűneit szülőik ujjakon nézték át, derekasan kine-vettek; hanem most, miután már benőtt a fejem lágya, s a világban széttudok nézni, csak csókolni tudnám a kezét, mely egykor megvert; mert ha csak olly könnyedén veszik a dol-got, akkor az engedékenység tán engemet is oda vitt volna, a hol egykori társaim vannak. Az egyik, ha Darius kincsét örökölte volna is, mégis nyakára bírta hágni; a másik nem tud mit napról napra a tejbe aprítani, s nála még a kenyér-haja is papa lenne. Az egyik rabok közé van írva; a másik ősz apját keseríti, öreg anyjának füle hallatára mondja: „ha-szontalan kenyérevő, bárcsak a sirba tehetnék már.“ Szomo-rú, az igaz! de az utolsó buttígy úgy van. Csak most értem már igazán az Üdvözítőnek ama drága szép szavait: „Mit használ az embernek, ha megnyeri az egész világot, és lelke-nek kárát vallja?“ Meg teljes igaza van a példa-beszédek könyvének, mikor mondja: „oktasd a fiadat és megvigasztal téged, és gyönyörűséget ad a te lelkednek. A mely gyermek maga akarátjára hagyatik megszégyeníti az anyját? Mit is használ az örökösnek a nagy vagyon, ha azt elpazarolja, s nem tudja, hogy bűn a pazarlás? Mit ér, ha vasgyuró erővel bír is valaki, de a drága munkaidőt elkomázza, s nem tudja, hogy bűn a henyelés? Mi gyönyörűsége van egy apának, anyának gyermekeiben, ha ezek azt sem tudják, hogy a szü-lői tisztelet mellyik fűn terem? Istenem! milly másképp lenne a világ sora, ha minden gyermek rendesen járna iskolába, s ha az abból egyszer elmaradott kis desertort keményen fog-nák. Mint egy fölnyesett fa, olyan, a ki iskolába jár. A resze-les a vasat fényesíti: az iskola a gyermek lelkét nemesíti. Még a lépese, szólása, magatartása is más az ilyen gyerme-keknek. A vad és szelidített fa gyümölcsei mutatják a kü-lönbséget, melly a nevelt és neveletlen gyermek között van. Az jámbor mint a bárány, szelid mint a galamb, nyájás, sima, Isten felő, szüleit szeretve tisztelő; ez durva, faragatlan fa-jánk. Nincs ugyan sok gyermeknek inyre az iskolába jár-rás, mert hiába a maga javát sem tudja még felfogni; hanem a szülőknek kell talpra állani, s mind maguk, mind gyerme-kek jövődöbeli haszna- és boldogságáért megtenni azt, mire gyermeke iránt az Isten és haza kötelezi.

No, én épen úgy jártam, mint az egyszeri bandzsál mé-száros, ki nem oda nézett, hová ütött: mást akartam monda-ni, és egészen másra szaladt a nyelvem. Bocssáson meg az olvasó e tévedésemért. Nem is lehet ezen esodálkozni; mert most, hogy erőnek erejével rám parancsolták a bíróságot, tö-mérdek gondjaim közt, bizony nem hazudok, ha mondom — néha azt se tudom, hol a fejem. Azt akarom mondani, hogy mi-után az írás és olvasás mesterségét kissé én is értem — olly-kor, ollykor én is belepillantok abba az újságba, melyet na-gyontisztelendő ur küldözget a parochiára, s gyakran afféle embereknak — mint én is — gyönyörű szépekkel teleirt le-veleit olvasva, bátorságot vettem magamnak a nagyontiszte-lendő urhoz bekopogtatni, s a mi helységünkben is — ha szí-vesen venné, valami kevés jó hírrel kedveskedni.

A mi Kis-Tállyán, a dombon emelkedő esinos templom után, leginkább az emberek szemébe szokott tűnni: az a fun-damentomától kezdve egész tetejéig ujonan épült iskola, épen az országot mellett a kántori lakással, egy fedél alatt. Ritka párja a megyében. Azért hiszem is, hogy az az ut, melly mel-lette elmegy, régen benyargalta már hírével az egész ország-nak minden tájékait. Ez iskola építését nagyságos fötisztele-n-dő Kovács Máttyás egri kis-prépost urnak köszönhetjük, ki az emberiségért utolsó krajezarát is áldozni tudó készsé-gét ismét gyönyörűen bebizonyította. Áldásban is lesz, s nem hal ki neve nemesak a mi szívünkben, hanem még az unoka-inkból sem addig, míg felszólal az iskola tornyában az a szép hangu kis harang, melly gyermekeinket a kiszabott ren-des órákban az iskolába hívja. Mint az angyal költő trombi-tája a holtakat, úgy fogja az emlékünken felkölteni az ő ne-vét. Az Istent pedig, ki a jutalmazója, kérjük, hogy majd csak hosszú boldog idők után koronázza őt meg az egekben személyválogatás nélkül gyakorlott jóságáért.

Nem lennék igazságos, ha dicsréttel nem emliteném a

helybeli nagyontisztelendő plebános ur buzgó törekedését is. Ő vett a maga pénzén nagy mappát — vagy mint iskolás fiám mondja: földrajzot — ő hozta be az iskolába a természettudományt, s más szükségeket ő szerzett meg.

A megyei főnök ő nagysága, ki az iskolák körül több ízben tett fáradságaiért már elhíresedett, e község költségére rendes iskolai székeket készíttetett. Még a tanítás is jobban megy aztán az ilyen iskolában, meg a gyermekek is nagyobb számmal örömezték járnak abba, tapasztaltuk a múltkor, mikor a helység előkelőivel az examenen megjelentünk Százhuszonhárom gyermek fogadta a J. Krsal a belépőket. Öröm ült mindegyik arcán. Ment is nekik a felelet úgy mint a folyó víz; s a kántor ur segédjével ekkor aratta az oktatásban mutatott szorgalmának dicséző jutalma gyümölcseit.

Még egyet szeretnék mondani. Kis-Tállyán januárius 20-án a Krisztus nyája egyvel szaporodott. Az addig tévedező juhnak a neve: Mázik Zsuzsanna lutheranus szülőktől származott. — A szokott szertartások megtartása mellett a megtérő olvasni nem tudván, a káplány ur által előtte felolvasott hiteskötetét utána mondogatta; s míg végbement, én addig így gondolkodtam: farsang, és megtérés, mily különös! Kívül borban uszik a világ, furdik a szilaj kedv; itt kegyelmét árasztja Isten egy lélekre, ki a szülői kezek által ráköszött vallás nyűgét széttépve, pihenni jött az üdvözítő egyház kebelébe. A világban vigság, tombolás: itt a letett eskü után bűnbánat, gyónás. Nem Isten bölesrendelése-e ez, kérdezem magamat, hogy e megtérés épen most történik? Igen! feleltem magamnak, Isten into uja ez, hogy mi is a farsang napjaiban Istennek éljünk, lelkünk üdvösségét keressük.

P. Ipa es János,
kis-tállyai bíró.

Különfelek.

Pest. Miután az egész világot érdeklő keleti háborút is úgy futólag megemlítettük, szükségesnek tartjuk, olvasóinkat az annyira óhajtott békekötésről is tudósítanunk, mely Párisban, a kath. Franciaország fővárosában, martius 30. tehát husvét utáni első vasárnapon, midőn az evangélium szavai szerint is Jézus apostolait e szavakkal üdvözli: „Békeség veletek!” szerencsésen aláíratott. E fontos eseményt, melyl anyvi vérontásnak lön megszüntetője, a „Magyar Sajtó“ a bécsi félhivatalos lap szerint így adja elő:

„A Párisban aláírt béke minden kedélyt örömmel és hálával tölt el Isten iránt, ki vezérli a királyok szívét. Meg vagyunk győződve, hogy mindenik fölré nézve becsületes béke ez, mely a tartósság biztosítékát magában hordja. A hatalmak mérsékletéről és azon gondoskodásokról teend tanúságot, mellyel azon világréz nyugalmit, s azon országnak gyarapodását karolák fel, mellyeknek bonyodalma a már most szerencsésen befejezett háborút idézte fel. Az általános kiengesztelés, melly a béke által okmányilag van biztosítva, a minden nemzetbeli igazságosok és jók rég táplált élénk vágyának, az emberiség és kereszténység szellemének felel meg. Midőn egész lelkünkben esatlakozunk az általános megelégedéshez, mellyel a békeokmány fogadtatik, hazafi büszkeséggel pillanthatunk vissza azon működésre, mellyben nagy hazánk és ő es kir. Apostoli Főlségének kormányva az üdvözítő napi esemény létrehozása körül részt vett. És így Austria a Mindenhatónak ortalma alatt, az általános békének ez új időszakát, gazdag belső segélyforrásainak főtartására, valamint a többi hatalommal barátságos és benső viszonyainak tovább fejlesztésére fogja fordítani.“

A „Csalládilapok“ ban, ezen tudományos és szép-irodalmi folyóiratban, melly a vallás-erkölcsi műveltség s hitelet emelésére van szánva, s melly e kitűzött céljának nt. s tudós Klez s József ur szerkesztése alatt — ki szilárd jellemének, lángbuzgalmánának, s a magokat gombaként fel-

ütő irodalmi iparlovagok diadalmas czáfolásában, sok oldalu tudományosságának már annyi próbáját adá — olly dicsőségteljesen megfelel, s mellyet olvasóink közül számtalanoknak lehetlen pártfogásukba nem ajánlanunk, hogy ők is illy nemes irodalmi terméket ültetvén családjuk kertjébe, onnan az irodalmi gyomot lassankint kiirtogatni igyekezzenek, ezeket olvassuk: „New-Yorkban, írja az ottani egyházi lap, a gyilkolási, lopási és szerelmi kalandokon kívül, ugyszólván, mi érdekest sem olvashatni a lapokban. Az öngyilkosságok borzasztóan szaporodnak. Legkevesebb 1000, mondd: ezer ember fosztja meg önmagát egyetlen egy év lefolyta alatt az élettől. Titkos szerelem, tulságos iszakosság.“) pénzvágy, káros érzélgőség, honvágy hit és bizalom nélkül, rendszeres kóbor élet, ördögös szelleműzés és szellemkopogás, sat. nem ritkán öngyilkosságra vezetnek, s még gyakrabban az örültek házába.“

Megjelent: Nevelési „Galyfűzér.“ Szirmok ez. adalékkal, gyermekek számára. Irta Ney Ferencz. II. Füzet. Ara füzve 40 kr. pp. Miután olvasóink az általunk maga idején ajánlott I. füzetnek tartalma és irányából is e mű jelenségéről meggyőződhetek, s szerzőnek, a nevelés mezején mind irodalmi, mind gyakorlati szempontból szerzett érdemei iránt iradalmi, sokkal ünnepelebbek és fényesebbek, mint hogy magasztalásunkra legkevesebbet is szorulnának, a II. füzetet is, a szülők és tanítóknak nyugodt lélekkel ajánlhatjuk.

Zágráb. Városunkban e napokban Olivieri Miklós áldozár tartózkodott, ki feladatul tűz ki magának az egyptomi piacokon néger rabszolgagyermekeket összevásárolni, őket Európába hozni s itt felneveltetni; utazótársa Ráfá el Mária áldozár a trinitariusok rendjéből Zágrábra azért jöttek, hogy az idevaló irgalmas szüzeknek egy fiatal négerleányt adjanak át, ki a két már ott levő négerleánykával ö excell. az érsek költségén fog neveltetni; e kettő öröme hártalan volt, midőn Olivieri áldozár megpillantották. O excellentiája a két utazónak 200 pfrtot kézbesített. Zágrárból Milánoba utaztak, honnét 24 négerleányt fognak hozni, és azokat részint München-, részint Kölnben elhelyezni.

Linczből írják, hogy ott f. hó 8-án egy özvégvasz-zony a püspök ur kezébe 8600 pfról szóló kötelezvényeket tett le, az e városban a szeplőtelenül fogantott B. Sz. Mária tiszteletére építendő templom számára. Az özvégnyök ez már harmadik adománya. A püspök ur a nagylelkű nő kívánata szerint mind érte, mind meghalt férje s rokonaiért évenként négy misét tartatni rendelt.

Roma. A békehírek alig üdvözöltettek valahol nagyobb és bensőbb örömmel mint e városban. Hisz a háboru az egyház által úgy is Isten büntetésének tekintetik, és azután a jelen háboru szerencsés kimenetelével számos kath. érdek van kapcsolatban; a katolikusok Törökországban szintugy mint Oroszországban elnyomva vannak, s a két kath. nagyhatalmasság nem fog késmi számukra ez alkalommal a szükséges szabadságot biztosítani. A sz. helyek kérdése szinté vár feloldozást, és e pillanat a legkedvezőbb, hogy a régi latin egyház jogaiba valahára visszahelyeztessék. Egyedül az Austria és Franciaország közt fönálló szövetség képes a világnak egy nagy, keresztény és katolikus politikát adni, melly úgy is e két hatalmasság kívánatai- és érdekeivel meg egyez, és csak is e két hatalom képes Európának tartós és szerencsés békét biztosítani.

Páris. Mult hó 8-án halt meg Rosalia néne, a francia főváros egyik irgalmas zárdájának fejedelemasszonya, életének 69-ik évében, miután 54 évet a szegények szolgálatában töltött, és daczára esendes és szerény működésének még a külföldön is nem csekély hírbn állott. Rosalia a gexi kerületben született, melly salesi sz. Ferencz apostoli működése által lön nevezetes; magas rangu családhoz tartozott, mellyhez a mostani anney-i püspök is tartozik. A temetési szertartás 10-én szokatlan pompával ment végbe. A kopor-

*) Jó lesz a mai számunkban foglalt cikkét a pálinkáról még egyszer figyelmesen átolvasni.

sót katonai diszörség kísérte, mert Rosalia néhány hó előtt a császár által a becsületrend keresztjével díszített fel. Császár és császárnő gyakran látogatták meg az igénytelen apácát. A temetési menetet a 12-ik városrész, melyben Rosalia lakott, polgármestere St. Arnaud ur — a megholt tábornagy testvére — tisztviselő karával nyitotta meg, ki is sírja felett érzékeny bucsuszavakat mondott. A koporsót papok vitték a sz. Medárd templomba, hol a gyász isteni tisztelet tartatott. Az itt jelen voltak közt látni lehetett St. Arnaud tábornagy özvegyét, a parisi rendőrigazgatót, több városrész polgármestereit, a főváros majd minden plebánusait, s a különféle szerzetes rendek és vallási egyletek képviselőit. Nyilvános temetési menetek a „fölvilágosodás” korszaka óta meg vannak tiltva Parisban, „de most az egyszer, mint azt az „Univer” megjegyzi, megfélejtettek e tilalomról, és így látható volt Paris utcáin a kereszt, és az egyház énekei hangosan zengtek Istennek szabad ege alatt. Az „Univer” több hasábot kitöltő emlékszóval szentelt a megholtak, melyből a főtebbi rövid tudósításon kívül, az itt következőket is közölni jónak láttuk. Rosalia nemcsak önfeláldozó szeretettel ékeskedett, hanem esodálható nyugalom- és okosságjal is volt felruházva, tudván a legnagyobb szükségben rögtön segédeszközöket feltalálni. Ez leginkább az 1848-dik évi június hóban tört ki, midőn Paris utcáin a legkorlatlanabb forradalom dühöngött. Jún. 25-én a mozgóórségnek egyik századosa a fölkelők kezébe esvén, a 12-ik városrész irtalmas szüzek udvarába hureztatott, hogy ott agyonlövessék Rosalia néne, a háznak fejedelmesszonya bátran a szerencsétlen áldozat a már irányzott öldöklő fegyver közé veté magát és fölkiáltott: Megálljatok; ez itt Istennek háza; egy ilyenemü büntény azt megszentsegteleniténé, s e férfi halála vést hozna titekre! — Néne, önnek igaza van, szólalt meg több hang, ön mindig jó volt irántunk; mi nem akarunk önnek fájdalmat okozni; a foglyot kivezethük az utcára és ott löjük agyon. — Nem ugy barátom, válaszolt Rosalia a legnagyobb nyugalommal, e férfi most az enyém, s e házból nem szabad őt kihurezolni. Azon szolgálóknál fogva, melyeket nektek tettünk, nőitek, gyermekeitek nevére kérek titeket, hagyjátok őt itt, legyen ő a mi foglyunk. Előbb engem öljetek meg, mint e szerencsétlent! — Két óra hosszúig küzdött a némes asszony a dühöngőkkel, míg nem a házhoz közeledő erős fegyverpogás jött segítségére. Az erre támadt zavarban Rosalia a századost a ház egyik szobájában rejté el, és a tömeg közé lépén mosolygó areczal mondá: Istennek hála, mert megmenté a foglyot! —

Spanyolország. Febr. 14-én Granada város lakói fényes vallási ünnepélynek valának tanúi, melyre alkalmat nyújtott azon gazdag köpenynek és egyéb értékes tárgyaknak átadása, melyeket ő felsége a királyné a de las Augustias Nagyasszonynak ajándékozott, és az abrantesi herceg által a fm. érseknek kézbesített. A királyi ajándékok febr. 14-én népes körmenetben a Maria Santissima de las Augustias templomba vitettek, melyen a hatóságok, egyletek, katonaság és a városi nemzetörség is megjelent. Más nap az új köpenyvel feldíszített Mariaszobor ünnepiesen a városban körülhordatott, és a szegények közt 4000 kétfontos kenyér és 1000 ft. osztatott ki.

Szent-István-Társulati ügy.

Megjelent Világtörténelem. Irta Cantu Caesar. — A VII. Turini olasz kiadás után. Első könyv. I. és II. korszak. Kiadja a Szent-István-Társulat. Pesten, nyomtatott Beimel J. és Kozma Vazulnál. 1856. nagy 8 r. 366. l. Ára füze 1 ft. 20. e. p. (Az első kötet amasodik könyvvel fog befejeztetni; mit a bekötötés tekintetéből szükségesnek véltünk megjegyezni.) — A társulat, 90-ivig, Cantu Caesarra 3 pftal még most is elfogadja az előfizetéseket.

— A Pázmány füzetek 10 füzetére is 5 fival még mindig nyitva áll az előfizetés.

A napokban jelent meg: Bucsujárati ajtatósság szent Anna asszony tiszteletére. Kiadja a Szent-István-Társulat. Pest 1856. Emich Gusztáv könyvnyomdája. 16 r. 28. l. Sz. Annát s a boldogságos Szüzet ábrázoló szép metszetű képpel. Ára kem. köt. 6 kr. p. Füze 4 k. — Tartalma: szent Anna asszony rövid életrajza; officium dicsőséges szent Anna asszonyról; lytánia szent Annáról és egész nemzetörségéről; aranyüdvözet; imádság Jézus, Maria, Joachim és sz. Annához.

Továbbá megjelent; Tövis korona. Szent kereszt föltalálási s fölmagasztalási kegyhelyekre bucsujárók lelki épülésére. Kiadja a Szent-István-Társulat. Pest 1856. Emich Gusztáv könyvnyomdája. 16 r. 30 l. Krisztus urunk keresztéről levételét ábrázoló szép metszetű képpel — Ára kemény köt. 6 k. p. Füze 4 kr. — Tartalma: A sz. kereszt föltalálásának és fölmagasztalásának története; imádság kereszt előtt (utközben); a szent kereszt iránti tisztelet (officium); Krisztus kinszenvedéséről lytánia; imádság az ur Jézus szenvedésének minden ágazatjáról; más imádság; imádság Krisztusnak hét mondásáról, melyeket a keresztben függőn mondott; Krisztusnak minden tagjaihoz üdvözlések és magunk neki följajnlása. — Két utóbbi könyvecske azon iratokból való, melyeket a Szent-István-Társulat ft. Grynaeus Alajos ez. kanonok és egyetemi hittanár ur szerkesztése alatt a nép számára bucsujárati s más alkalmi ajtatóssági használatul ujalog megindított, s mely iratok, az illetők hathatós ajánlása s többszöri lelkes figyelmeztetése után, igen is alkalmasak arra, hogy az ugynevezett ponyva irodalomnak „Angyal Bandi”-féle aljasnál aljasabb termékeit rövid idő alatt a vásárról leszorítsák úgy, hogy egy pár év múlva egy olly munka se találtassék, melyen olvasható legyen: „Nyomatott ezen esztendőben.” — Azonban, hogy ezen hasznos vállalat, melynek a népnevelés mestere, ft. Majer István iskola-igazgató ur, legelső megpendítője, s tettes tudós Toldy Ferencz akadémiai titoknok ur, kinek, mint az irodalom története hírkoszoruzott írójának, figyelmét e esélyességnek látszó, de a nép hiterkölesi képezésének tekintetéből igen is fontos ügy, sem kerülhet ki, legelőbb páforgója volt, minél előbb az ohajtott gyümölcsöt megteremje, szükséges, hogy a gyűjtő urak, kedélyesen képző és mulatva oktató olvasmányról is bőven gondoskodjanak.

Ez uttal a társulathoz még e következő könyveit ajánljuk: Magyar Irók. Eletrajzgyűjtemény. Gyűjté Ferenczy Jakab és Danielik József. Kiadja a Szent-István-Társulat. Ferenczy Jakab: Magyar irodalom és tudományosság történetének kiegészítője. Pest. 1856. Emich Gusztáv nyomdájában. Nagy 8 r. XVIII. 641 l. Ára 2 ft. e. p. — E sok fáradságba került munkának a magyar lapokban történt ismertetése alkalmával, az egyáltalán helyes és méltányló vélemények mellett, néhány kifogásokat is hallottunk, leginkább pedig azt említek, hogy néhány alig egy pár év vagy hónap előtt meghalt, sőt még életben lévő jelesebb írónak nevei ott elő nem fordulnak. Ezeknek fölvilágosítására s mások megnyugtására, nem hivatalosan, hanem saját utánjárásunk után ezennel kinyilatkoztatjuk, hogy a kimaradtak közül többen ismételve fölszólítottak, hogy eddigi élet és irodalmi pályájokra vonatkozó adataikkal a Pesten lakó egyik szerkesztő urat megtisztelni sziveskedjenek; azonban nem is válaszoltak, egykettő a sorozatbai fölvétel ellen tiltakozni is jónak tartotta. Ennyivel az igazságnak tartozunk, s hisszük, hogy a társulat, mely az irodalom férfiai iránti tisztelete és figyelmének annyi jelét adá már, egy pótfüzetben, ismét csak saját véleményünket mondjuk ki, helyre hozandja azon hiányokat, melyek nem annyira saját hanyagsága, mint mások vonatkozása által, idéztettek elő.

— A magyar irodalom ismertetése. Olvasó könyv fensőbb tanodák használatára. A Szent-István-Társulat megbízásából készítette Lonkay Antal, azon társulat választmányi tagja. Kiadja a Szent-István-Társulat.

I. kötet. Budán, 1855. Bagó M. betüvel. Nagy Sr. XVI. 624 l. ára 2 ft. e. p.

II. kötet. Pesten Herz Jánosnál. nagy Sr. 758 l. ára 2 ft. 20 kr. e. p.

E nagy terjedelmű munka, melly nemesak az ifjúságnak a tanodai évek folyama alatt, hanem azután is, sőt minden irodalmi barátoknak oly változatosan élvezetes olvasmányt nyújt, megérdemli, hogy az illető tanárok, magánintézeti előjárók és nevelők által pártoltassék, kik midőn a gonddjakra bízott növendékeket a magyar irodalommal, első korszakától a jelenig megismertetni igyekeznek, ezen olvasó könyv segítségével föl vannak mentve azon erkölcsi kötelességtől, hogy azon könyvet, mellyet növendékeik kezébe nyújtanak, elébb önmaguk átolvassák.

Társulati új tagok: Nagys. és ft. Bartók Mátyás káptalani kispépost és kanonok ur Kalocsán alapító-tag lett.

Pesten: Tek. Szabó Alajos barmászintézeti igazgató-tanár; mélt. Ürményi József, érd. főispán és es. k. kamarás; tek. Vas Gereben ur; nt. Furdek Ferdinand kegyes rendi tanár; nt. Milkovics István kegyesrendi tanár; nt. Zierer Károly káplán; t. cz. Borovszky János könyvkötő, és Horváth Imre könyvkötő.

Nyitrai egyházmegyében: Tek. Korlik György ügyvéd és tisz. Malatinszky József marikói káplán.

Bárádon: t. cz. Eser Imre tetélténi urad. ispán.

Kalocsai egyházmegyében: Tek. Pilaszynovics Károly roglaticzai közbirtokos; nt. Klacsányi Zsigmond kulai plebános; t. cz. Bárczy Lajos érsekuraldalmi ispán; t. cz. Lancesaries József érsekuraldalmi tisztartó; t. cz. Radácsy Ferencz érsekuraldalmi tisztartó; t. cz. Vojmics Jenő érsekuraldalmi ispán.

Bécsben: Nt. Vajdovszky János szepesm. áldozár s a bécsi felső papnevelő intézet tagja.

Pécsi egyházmegyében: tek. Sudár Gergely szávai közbirtokos; t. cz. Sudár Ferencz urad. ispán; tisz. Simon Péter szerzetes atya.

Nagy Váradon: Nagys. Szmercsányi János es. k. főtörvényszéki tanácsos.

Szatmári egyházmegyében: Nagys. Blaskovics Kálmán törvényszéki alelnök; nt. Demek Antal zajtai plebános; tek. Lipcsy Pál h. szolgabíró; nt. Szemák Pál királyházi plebános; t. cz. Kovács Jenő ur; t. cz. Lengyel Zacharó asszonyoság; t. cz. Nuricsán Péter kereskedő.

Egri egyházmegyében: Tek. Végessy László birtokos.

Csanádi egyházmegyében: Mélt. Faschik József es. k. udvari tanácsos.

Lembergben: Nt. Bálint Gyula ezredilelkész.

Nagyszombati helynöki kerületben: Nt. Kingyera Károly segédlelkész Galgóczon.

Pályázatok.

Közhirül tétetik, hogy a kik Esztergom városban ujonnan felállítandó és jövő 1856-ik tanév kezdetével folyamathozandó két osztályú areal tanodában, 600 fl. p. p. évi fizetés

Megjelenik a lap hetenkint egyszer, Szerdán. Előfizethető rá Pesten a Szent-István-társulat ügynökénél: ezkoronra 6-dik szám a. 166. vagy a szerkesztőségénél. Vidéken a cs. kir. postahivataloknál. Előfizetési díj Budapesten kihirdetéssel félévre 1 ft. pp. vidékre postán borítékban félévre 1 ft. 20 kr. pp. Nagyobb csod-hirdetés 2 ft. kisebb 1 ft. p. díjert közöltetik. Minden további hirdetésért az előbbi árak fele fizetendő. A lap szerkesztését illető levelek egyszerűen a „Katholikus Néplap szerkesztőségéhez” czimezendők. (Pesten a Józsefvárosi plebániában.)

Kiadja a Szent-István-Társulat; felelős szerkesztő SUJÁNSZKY ANTAL.

Pesten 1856. Nyomtatja HERZ JÁNOS, országut 6. sz. —

mellett tanári hivatalt felvállalni ohajtanának, azok a magas os. kir. budai helytartósági osztályhoz czimzett és kellő bizonyítványokkal támogatott folyamodványaikat, folyó év május hó 26-ik napjáig az alulírtnak kezeihez juttassák.

A rajztanár, valamint a többi tanár is több tantárgyukat előadni köteleztetvén, igen szükséges leend, a folyamodványban kitűzni a tudományokat, mellyeknek tökéletes tanítására hivatást érez, sőt a nyelvet is, mellyen az illető oktatni képes leend, a magyar és német nyelvben egyformán jártas folyamodó különös előnyben fog részesülni. Kelt Esztergom-ban martius 18. 1856.

Kollár István,
lelkész és elemi iskolák igazgatója.

Szántován serb bánóság és Bács vármegyében létező magyar-illyr helységben az altanítói állomás rendszerű betöltésül a pályázat ezen évi május 15-re tűzetik ki. Mellytől évi járandóság: száz husz ezüst forint, huszonnégy pozsonyi mérő kétszeres buza, négy öl keményfa, három kocsi-széna, szabad illendő lakással.

A folyamodni akarók képezdei okirat, erkölcsi, gyakorlati és politikai viseletük, és jellemükről szóló bizonyítványaikat az említett község plebánosához intézzék.

Simonovits József,

kalocsai alsó-kerületi alesperest és iskolák felügyelője.

Tolna vármegyében keblezett Agárd helységében a kántor-tanítói állomás ürességbe jövén, annak betöltésére pályázat ezennel hirdettetik. Az ezen állomáshoz kötött hasznok következők: 40 ft. p. kézpénzben, 80 mérő kétszeres buza, 12 mérő szemes kukoriceza, 8 akó bor, 8 öl tüzelő fa, 2 szekér széna, lakáson és házi kerten kívül két darab kenderföld, és az 1855 lélekből álló helységben a stóla. A kik ezen állomást megnyerni ohajtják, szokott bizonyítványaikat folyó évi május hó 6-ig az agárdi plebániai hivatalhoz küldjék be, melly napon a csőd megtartatik. Megkívántató nyelv a magyar. Kelt Tolnában martius hó 22. 1856.

Pécsey József,
cz. prepost, kerületi al-esperes és iskolai felügyelő, tolnai plebános.

Tordas (Fejérm.) fikegyházban az iskolamesteri állomás megüresedvén, ezzel tudtul adatik, hogy f. é. április 15-én a pályázni kívánók Gyúton kellő bizonyítványokkal el-látva, megjelenjenek.

(3—3) Koller Ferencz,
gyútoi plebános.

Weszprém vármegyében. Halál által megürülvén B. sz. Lászlón a mesteri állomás, a kik azt elnyerni kívánják, szükséges tanuleveleikkel ápril 15-re jelenjenek meg reggeli 8 órára B. sz. Lászlón. Kelt Teszéren, martius 20-án 1856.

(2—3) Markovics János,
kerületi esperes.

Az egri főelemi tanodában, felsőbb rendelet folytán négy osztály szerveztetvén az ujan megalakított első osztály tanítói állomására f. évi május 15-ik napjára csőd hirdettetik. — Évi jövedelme 170 pengő forint, másfél öl tűzi fa, s beiráskor minden tanítványtól 1 ft. pp. A pályázni kívánók erkölcsi, politikai, iskolai, képezdei és segédtanári bizonyítványokkal ellátott folyamodványaikat fenkítüzött határnapig alólírothoz mulhatlanul benyujtsák.

Kelt Egerben martius 31-én 1856.

Szaitz Antal,
egri plebános, cz. kanonok, igazgató.